

Verdieping bij blog Curriculum.nu

Een greep uit de voorstellen van de leraren en schoolleiders:

Nederlands

Nederlands ruimt een belangrijke plek in voor interactie tussen en met leerlingen want hierdoor vergroten leerlingen hun taalvaardigheid en wordt hun denken geprikkeld. Om dezelfde reden wordt er ook ingezet op het werken met een grote variëteit aan rijke teksten in allerlei verschijningsvormen. Ook is er aandacht voor het kritisch leren omgaan met (digitale) informatie en voor het ontwikkelen van leesmotivatie en literaire competentie: het leren communiceren met en over literatuur in een doorgaande lijn in alle fasen en niveaus van het onderwijs. Leerlingen worden taalvaardig, leren denken en communiceren over taal en taalgebruik, ze verwerven kennis over en vergroten hun vermogen om taal te leren en erop te reflecteren. Hierdoor zijn ze hun leven lang in staat om hun talige kennis en vaardigheden te ontwikkelen.

Lucienne Rijks, leerkracht basisonderwijs: "In het primair onderwijs worden leerlingen gestimuleerd lezers te worden en te blijven. Ze maken kennis met veel verschillende verhalen, teksten en auteurs, ontdekken wat hun leesvoorkeuren zijn en voeren leesgesprekken met elkaar. In het voortgezet onderwijs wordt daarop voortgebouwd."

Rekenen en Wiskunde

Het ontwikkelteam Rekenen & Wiskunde kiest voor enkele veranderingen die het curriculum actueler maken en meer laten aansluiten bij toekomstige ontwikkelingen:

- Introductie van statistiek in het primair onderwijs en uitbreiding van statistiek in het voortgezet onderwijs: omdat de hoeveelheid data en representaties steeds verder toeneemt, is het belangrijk dat leerlingen leren om gegevens (data) te verzamelen, verwerken, juist interpreteren, representeren en hier conclusies aan te verbinden.
- Gebruik van wiskundegereedschappen en technologie: leerlingen leren dat een doordacht en verantwoord gebruik van technologie zijn dienst kan bewijzen in dit leergebied en leren tevens welke wiskunde ten grondslag ligt aan de technologie.
- Een basis leggen in algebra en analyse waarbij diverse oplossingsstrategieën geleerd worden. Leerlingen leren keuzes te maken wanneer welke strategie het meest effectief is. Ook wordt hier een plek geboden voor het gebruik van ICT.
- Een steviger en samenhangend fundament voor breuken, decimale getallen, verhoudingen en procenten door het begrip in het primair onderwijs voorop te stellen, al dan niet met contexten. De formele rekenregels voor breuken volgen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs voor wie dat relevant is. Deze formele rekenregels krijgen een vervolg bij het herleiden van gebroken vormen en worden gebruikt bij berekening van kansen met behulp van kansregels.
- Bewuste aandacht voor wiskundige denk- en werkwijzen: probleemoplossen, abstraheren, logisch redeneren, representeren en communiceren, modelleren, algoritmisch denken en gereedschappen en technologie gebruiken. Hiermee sluit het ontwikkelteam aan bij (inter-)nationale ontwikkelingen rondom rekenen-wiskunde.

Monique van Tiel, schoolleider basisonderwijs: "Rekenen en wiskunde zijn hartstikke belangrijk, dat is zo en dat blijft zo. Rekenen en wiskunde zijn overal, de hele wereld zit vol met getallen en vormen. Iedere leerling heeft dan ook een stevige basis nodig van kennis, begrippen en vaardigheden."

Engels/Moderne vreemde talen

Engels/moderne vreemde talen benadrukt het belang van de beheersing van meerdere talen voor meer internationaal begrip in de globaliserende maatschappij, en voor kennis van, en begrip voor andere culturen. Communicatieve taalvaardigheden zijn nodig om informatie in een vreemde taal te

kunnen begrijpen, overbrengen, uitwisselen en verwerken. Leerlingen leren adequaat en effectief te communiceren in steeds meer en complexere situaties, en hun taal af te stemmen op doelen, doelgroep en gebruikt medium. Het ontwikkelteam pleit voor aandacht voor alle taalvaardigheden en voor creatieve vormen van taal en doet voorstellen voor meertalig en intercultureel onderwijs vanaf het primair onderwijs, in een doorlopende leerlijn naar het voortgezet onderwijs. Voor de doorlopende leerlijn naar het voortgezet onderwijs heeft het ontwikkelteam een minimaal aanbod aan Engels voor het primair onderwijs beschreven.

Judith Hagedoorn, docent Engels: "Voor leerlingen in het vmbo staat de ontwikkeling van taalplezier, het wegnemen van spreekangst en het benutten van talent centraal. Leerlingen in het havo en vwo leren daarnaast dieper te reflecteren op literaire kenmerken. In het primair onderwijs is er aandacht voor het gebruik van creatieve vormen van taal voor eigen expressie"

Digitale geletterdheid

Digitale geletterdheid vindt het belangrijk dat leerlingen op eigen kracht leren functioneren in de gedigitaliseerde samenleving. Tevens is het belangrijk dat ze begrip ontwikkelen van de werking van digitale technologie, zodat zij kunnen meebewegen met de veranderende technologie en daar ook aan kunnen bijdragen. Wie technologie begrijpt, kan er invloed op uitoefenen. Vanuit de kennis van basisconcepten kunnen leerlingen nieuwe ontwikkelingen begrijpen. Primair Onderwijs

Lydwin van Rooyen, docent Natuurkunde: "Onze voorstellen moeten ervoor zorgen dat leerlingen kennis en vaardigheden verwerven, maar ook dat zij leren nadenken over digitale technologie en daar creatief mee om kunnen gaan. In het primair onderwijs leren leerlingen in hun eigen context en leerniveau met zelfvertrouwen om te gaan met digitale middelen. Hoe zoek je bronnen voor een werkstuk op internet? Wat kan je doen als je geconfronteerd wordt met kwetsende of schokkende afbeeldingen op het internet? In het voortgezet onderwijs word je digitale wereld groter. Hoe organiseer je je eigen digitale identiteit? Hoe kun je digitale middelen gebruiken om je maatschappelijke betrokkenheid te tonen? Er kan veel met technologie, maar moet je dat ook allemaal willen?"

Burgerschap

Het ontwikkelteam Burgerschap heeft het leergebied uitgewerkt in een gemeenschappelijke taal en concreter gemaakt voor alle leraren in het primair en voortgezet onderwijs. Hiermee is burgerschapsonderwijs eenvoudiger in de verschillende vakken te integreren en ontstaat er een doorlopende leerlijn van het primair naar het voortgezet onderwijs. In de wettelijke burgerschapsopdracht gaat het om democratie en diversiteit. Deze twee onderdelen zijn ook de kern van het voorstel van het ontwikkelteam.

Hélène Grijseels, schoolleider basisonderwijs: "Vrijheid, gelijkheid en solidariteit staan centraal als basiswaarden. Hieraan zijn concrete waarden en rechten te verbinden. Zo ontstaat een curriculum dat richting geeft en tegelijkertijd ruimte biedt voor scholen om een verbinding te leggen met de school-specifieke visie op burgerschapsonderwijs."

Mens en Maatschappij

Mens & Maatschappij laat de samenhang binnen de mens & maatschappijvakken beter tot zijn recht komen. Daarnaast geeft het ontwikkelteam meer aandacht aan 'de mens' binnen het leergebied. De samenhang komt beter tot zijn recht door de keuze van kennisinhouden zoals macht, cultuur, welvaart en welzijn, die in alle onderwijssectoren en in alle schoolvakken nader kunnen worden uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor de gemeenschappelijke vaardigheden (denkwijzen en werkwijzen). De aandacht voor 'de mens' is zichtbaar in nieuwe onderdelen als ethiek en welzijn. Met een doorlopende leerlijn van het primair naar het voortgezet onderwijs wordt het eenvoudiger voor leraren om de onderwijsinhouden op elkaar aan te laten sluiten.

Bertho Busink, docent Economie: “Onze complexe samenleving vraagt om leerlingen met zowel kennis als vaardigheden om maatschappelijke verschijnselen te begrijpen en te doordenken en om de wereld op verschillende manieren te kunnen bekijken en doorgronden.”

Kunst & Cultuur

Het ontwikkelteam Kunst & Cultuur heeft een samenhangend programma geformuleerd waarbij zij leerlingen uitdagen nieuwe maak- en ontwerpprocessen te gebruiken en innovatieve oplossingen te zoeken. Zij onderscheiden daarvoor de aspecten ‘maken en betekenis geven’ en ‘meemaken en betekenis geven’. ‘Maken en betekenis geven’ richt zich op de kunstpraktijk in (bewegend) beeld, klank, woord en beweging en cross overs tussen (nieuwe) disciplines. Bij het maken staat het experimenteren, creëren, vormgeven en (re)produceren centraal. Het ‘meemaken en betekenis geven’ richt zich op onder meer de context, functie en beleving van professionele kunst binnen en buiten school. Leerlingen leren onder andere de uitingen van kunst en cultuur te onderzoeken en te bevragen.

Rik Weeting, docent Drama: “In de combinatie van de aspecten ‘maken en betekenis geven’ en ‘meemaken en betekenis geven’ ontstaat nieuw onderwijs dat verbindingen legt tussen kunst disciplines, tussen leergebieden en met mondiale thema’s als techniek en innovatie. Onderwijs waarin leerlingen inspiratie opdoen, experimenteren, fantaseren, onderzoeken, spelen en zich verwonderen.”

Mens & Natuur

De samenhang binnen de vakken van Mens & Natuur komen beter tot zijn recht door uit te gaan van gemeenschappelijke vaardigheden (denkwijzen en werkwijzen). Daarnaast geeft het ontwikkelteam meer aandacht aan maatschappelijke oriëntatie en persoonlijke ontwikkeling binnen het leergebied. Dit wordt zichtbaar via de onderdelen technologie, wetenschap, duurzaamheid en gezondheid. De conceptuele kennisopbouw blijft van onverminderd belang. Met de plannen van het ontwikkelteam komt er meer duidelijkheid over de basis die in het primair onderwijs wordt gelegd, zodat het voortgezet onderwijs daarop kan aansluiten.

Anja van Hintum, leerkracht basisonderwijs: “Onze wereld is de directe werkelijkheid waar leerlingen zich kunnen verwonderen, leren en ontwikkelen. De leerling leert zichzelf en de wereld om zich heen te (ver)kennen, begrijpen, verklaren en te waarderen. Dat doen ze vanuit verschillende disciplines binnen Mens en Natuur. Dit leergebied leent zich om veel verschillende, interessante leeromgevingen op te zoeken en ervaringen op te doen, zowel binnen als buiten de school.”

Sport en Bewegen

Via kwalitatief bewegingsonderwijs, dat aansluit op het eigen niveau en de mogelijkheden van leerlingen, wil het ontwikkelteam Bewegen & Sport eraan bijdragen dat kinderen met plezier deelnemen aan bewegen en dat hun leven lang blijven doen. Bewegen en sport draagt daarmee bij aan een gezonde en actieve leefstijl. In de voorstellen is er ruimte om actuele beweegactiviteiten een plek te geven en het bewegen binnen en buiten de school met elkaar te verbinden.

Kirsten Keij, vakleerkracht bewegingsonderwijs: “Door leerlingen te leren om binnen hun eigen mogelijkheden deel te nemen aan een breed aanbod van activiteiten, wordt hun algehele beweegvaardigheid vergroot en ontdekken zij waar hun interesses liggen.”